

Ганна Давиденко
(Вінниця)

УДК 811.112.2:821.112.2-343

КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ДИСКУРСУ НІМЕЦЬКОЇ НАРОДНОЇ КАЗКИ

Досліджено характеристики дискурсу німецької народної казки, осмислено його когнітивно-прагматичну спрямованість. Дискурс казки визначається як складне комунікативне явище, яке, крім особливого лексичного наповнення, включає ще й екстралінгвістичні фактори – знання про світ, думки, установки, цілі адресата, необхідні для розуміння змісту тексту. За такого підходу казковий текст стає одним із шляхів усвідомлення тематичних і композиційних особливостей народної творчості, історико-культурних особливостей лексичних одиниць, що наповнюють сам текст, надають йому художню яскравість, цінність, національно-культурну своєрідність. У дослідженні увага фокусується на багатоаспектності, специфічній композиції та підпорядкованості дискурсу казки законам казкового жанру. Встановлено, що когнітивно-прагматичний аспект казкового простору, окрім мовлення персонажів, віддзеркалюється у його структурних блоках, оповіді, дескрипції образів персонажів та в їхніх іменах.

Ключові слова: німецька народна казка, казковий дискурс, когнітивно-прагматичний аспект казки.

Постановка наукової проблеми. *Об'єктом* дослідження у статті є німецька народна казка, *предметом* – когнітивно-прагматичний аспект дискурсу німецької народної казки. Дискурс, як складне багатопланове явище, перебуває у центрі уваги сучасної лінгвістики. У межах дискурсивних досліджень знаходяться проблеми взаємодії мови, людини, культури.

Метою цього дослідження є встановлення та інтерпретація мовних одиниць, які беруть участь в об'єктивації відношень, розкривають особливості мови як системного формального явища. При цьому важливою є специфіка мови як частини культури певного народу, її застосування у відповідності з нормами мовленнєвої поведінки представників етносу. **Актуальність** постановки питання зумовлено тим, що вивчення дискурсивних характеристик німецької народної казки ще не було предметом спеціальної уваги з боку німецьких та українських лінгвістів. **Наукова новизна** роботи полягає у тому, що вперше здійснюється спроба дослідити когнітивно-прагматичний аспект дискурсу німецької народної казки. **Фактичним матеріалом** дослідження є приклади із 212 німецьких народних казок, зафіксованих на письмі братами Грімм зі збереженням автентичної форми та змісту текстів (загальний обсяг – 2465 сторінки) зі збірника “*Kinder- und Hausmärchen*“ (G). **Теоретичною базою** дослідження послужило положення про нерозривність мови і культури народу: значення мовних одиниць відображають специфіку національної картини світу (В. фон Гумбольдт; Л.Вайсгербер; А.Вежицька та ін.).

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Дослідження теоретичних засад когнітивно-прагматичних основ дискурсу визначається нагальною потребою вирішення методологічних питань однойменної парадигми досліджень [16, с.9]. За визначенням І.А. Бехти, дискурс – явище динамічне, яке бере до уваги сукупність процесів, що формують мовленнєве повідомлення [4, с.99]. Дискурс – це мовлення, занурене у життя [2, с.136-137], яке розкриває дію комуніканта з усіма його інтенціями, знаннями, установками, особистим досвідом [8, с.419]. Сьогодні лінгвістика розглядає дискурс як цілеспрямовану дію, орієнтовану на досягнення поставленої мети, враховуючи при цьому соціальні, психолінгвістичні та екстралінгвістичні фактори його дієвості [13, с.194].

З іншого боку, дискурс – це процес комунікації, який являє собою передачу результатів когнітивних процесів іншим людям [8, с.325]. Текст, як його вербальна складова, інтегрує як лінгвальні, так і екстралінгвальні фактори [5, с.200]. З позицій прагмалінгвістики виокремлюються базові категорії дискурсу: учасники спілкування, контекст, мета і стиль; увага науковців фокусується на жанрових, змістовних та конструктивних категоріях.

Дискурс німецької народної казки, як різновид художнього дискурсу, формується і функціонує у безперервному процесі становлення, де різні форми і види мовлення утворюють

ціннісно марковані парадигми на основі суспільно та професійно визначеної ситуації спілкування. Докорінна відмінність художнього дискурсу від побутових та інших культурно-орієнтованих дискурсів полягає у його цілеспрямованій вторинності стосовно первинних жанрів мовлення (концепція мовних жанрів М.М. Бахтіна) [3, с. 237-280] та у його здатності творити багаторівневу структуру смислів [4, с. 111]. Термін “дискурс казки” може означати форму мови, видозмінювані формальні риси або форму комунікації, набір умовностей, узгоджених між авторами (у нашому випадку – німецької народної казки, народом та братами Грімм) і читачами.

Дискурс німецької народної казки відбиває певні риси культури народу, його життєву етнічно орієнтовану філософію. Саме тому дискурс казки є багатофункціональним. Головне його призначення – розважити, розвеселити, заспокоїти повчити, застерегти. Типовими для казки будь-якого народу є емоційність та репрезентація кращих рис соціуму [20, с. 238].

За дослідженнями фольклористів, специфічна композиція казок регулюється певними законами, особливими традиційними формулами розповіді, що обмежує свободу тексту казки [10, с. 43]. Дієвими тут є закон поступової еволюції (від спокою до дії та від дії до спокою), закон повторення, закон протилежності (розумний – дурень, добрий – поганий та ін.), закон наслідування подій, вигадки, витівки. Дискурсу казки притаманні лінійність, циклічність, інформативність, інтегральність, стильова функціональність, завершеність і прагматична спрямованість. Характерними для казки є ригористична композиція, підпорядкованість певним законам, особливі традиційні формули розповіді, семантичні універсалії. Різномасштабні мовні одиниці засвідчують, що дискурс казки є інтегральною частиною художнього [15, с.3]. Специфіка та індивідуальність казкового дискурсу дозволяють віднести його до одиниць, які підлягають моделюванню. Композиційна схема казки є регламентованою, а моделі сюжетного розвитку різних казкових текстів є в цілому ідентичними.

Серед універсалів казки особливе місце посідають категорії хронотопа і антропоса. Дискурс казки вирізняється обов’язковою тривимірністю – категоріями Часу, Простору і Людини, що специфічно семантизуються та експлікуються у казковому просторі.

Казка породжується у певній ситуації та віддзеркалює досвід соціуму. Моделювання людських життєвих ситуацій, комунікативна функція, інтеграція наратора, героя та читача, когніція позитивних чи негативних сторін життя, навчання добру є базисними універсаліями казки.

У казковому тексті відбивається життя суспільства, взаємини між людьми, мораль та етика народу, його мрії та сподівання. У цьому жанрі художнього дискурсу сконцентровані одвічні категорії Добра і Зла (*Gut-Böse-Kategorie*), Правди і Брехні (*Wahrheit/Lüge*), Щастя та Лиха (*Glück/Unglück*) [19, с. 16]. Боротьба Добра зі Злом, віра у перемогу справедливості обумовлюють універсальне щасливе завершення казок та розвиток їх сюжету [10, с. 40], [14, с. 4], [15, с. 7]. Адресат засвоює моральні та етичні норми поведінки казкових героїв, дізнається про події, що мали місце у житті, осмислює їх значущість.

Дискурс казки є багатошаровим. У найдавнішому пласті казок – архаїчному – зафіксовані ритуальні обряди, міфологічні уявлення, вірування у злих духів, інформацію про яких і отримували слухачі, пізнаючи навколишній світ. Згодом ідеї тотемізму слабнуть і на перший план виходить герой, який бореться з силами природи та злом у світі, тим самим створюючи моделі адекватної поведінки і збагачуючи національний досвід [18, с. 18].

Когнітивна функція дискурсу казки когерентна з пізнавальною, кумулятивною – передати адресату необхідні знання про минуле, наставити на майбутнє. Сконструйований як паралельний, кожен казковий текст містить художньо орнаментовану вигадку [10, с. 27].

Композицію казки обіймають інтродуктивний, медіальний, та фінальний блоки. Кожен із блоків несе в собі когнітивно-прагматичну інформацію антропоцентричного спрямування: в інтродуктивному та фінальному блоках діє інтеграція казкаря та читача, у медіальному – казкаря та персонажів.

Інтродуктивний блок складається з облігаторних для дискурсу казки заголовка та зачину, що орієнтують читача, вводять тему, ситуацію, дійових осіб. Медіальний блок розкриває і описує фабулу казки, її ірреальні події, взаємовідносини між героями, їх вчинки. Головний компонент медіального блоку – дія [10, с. 43]. Тут сконцентрована основна інформація усього тексту казки і саме у цьому блоці яскраво представлена когнітивна функція дискурсу казки: пізнання життя у

його різноманітних проявах. Фінальний блок підбиває підсумки розвитку казкової дії, самої розповіді та являє собою завершення, у якому все закінчується добре і зло покаране [19, с. 24].

Процес пізнання світу завдяки казці здійснюється не лише через опис перебігу подій, а й через образи персонажів та самого наратора. Семантика тексту казки становить особливий інтерес у плані вивчення інформації в образах текстів цього жанру, що сприятиме з'ясуванню механізмів об'єктивації знань про світ у мовних формах. Художні образи персонажів, які представлені у текстах казок, є носіями концептуальної інформації. Текст казки є вербальним повідомленням, що передає предметно-логічну, естетичну, образну, емоційну та оцінну інформацію, яка оформилась в ідейно-художньому змісті тексту в єдине ціле [6, с. 5].

Основними характеристиками казкового тексту є обмеженість та стереотипізація дійових осіб. Персонажі чарівної казки перетворилися на знаки та символи абстрактних категорій добра, зла, прекрасного, потворного, чарівного, адже у казках сконцентровано життєвий досвід, накопичений людством упродовж тривалого часу, та індивідуальні фантазії безіменних виконавців, які трактують казковий сюжет на власний розсуд.

Комунікативна спрямованість художнього казкового твору є валідною завдяки існуванню епіцентру *наратор – персонаж – читач* [9, с. 32]. Характерною особливістю цього спілкування є те, що автор може звертатись до адресата через своїх героїв або безпосередньо сам. Саме тому, провести чітку межу між авторським голосом і голосом персонажа іноді надзвичайно складно. Світ оповідача у цьому зв'язку набуває особливої значущості. Він, з одного боку, розкриваючи окремі аспекти тексту, полегшує сприйняття текстового матеріалу, а з іншого, зливаючись зі світом персонажів, – ускладнює рецепцію у діалозі автора і читача. Основна риса художнього дискурсу, а відтак і дискурсу казки, полягає у тому, що він є незалежною модальною структурою [4, с. 114]. Художній твір презентує особистість свого наратора як сукупність ідей на рівні їх мовної репрезентації.

Виходячи з того, що дискурс казки являє собою завершений текст, у якому усі комунікативно значущі частини є взаємообумовленими, приходимо до висновку, що кожна фраза казкового тексту комунікативно спрямована. В інтродуктивному блоці автор є ініціатором розповіді. У медіальному блоці за його намірами діють персонажі. У фінальному блоці наратор розставляє усі крапки над "і", іноді підводячи підсумки або звертаючись до читача. Пор.: *Ich wollte, du und ich waren auch dabeigewesen.* [König Drosselbart. Gebrüder Grimm. Kinder- und Hausmärchen]; *Wer also ein Igel ist, der muß darauf sehen, daß auch seine Frau ein Igel ist.* [Der Hase und der Igel. Gebrüder Grimm. Kinder- und Hausmärchen]; *Darum ist seit den ältesten Zeiten ein grüner Haselzweig gegen Nattern, Schlangen, und was sonst auf der Erde kriecht, der sicherste Schutz.* [Die Haselrute. Gebrüder Grimm. Kinder- und Hausmärchen].

У більшості німецьких народних казок інтродуктивні блоки є короткими, відносно завершеними частинами, а мова наратора лише у поодиноких випадках переривається мовленнєвою дієвістю персонажів. Пор.: *Ein Schäferhund hatte keinen guten Herrn, sondern einen, der ihn Hunger leiden ließ. Wie ers nicht länger bei ihm aushalten konnte, gieng er ganz traurig fort. Auf der Straße begegnete ihm ein Sperling...* [Der Hund und der Sperling. Gebrüder Grimm. Kinder- und Hausmärchen]. Є декілька казок, в яких інтродуктивний блок взагалі відсутній і казка розпочинається з діалогу персонажів [Пор.: *Das Hausgesinde.* Gebrüder Grimm. Kinder- und Hausmärchen]. У своїй авторській мовленнєвій діяльності наратор звертається безпосередньо до читача. Кожний наратор сам обирає для себе засоби вербалізації своїх прагматичних інтенцій. Про це свідчать різні лексичні засоби та граматичні конструкції, підібрані різними нараторами для переказу однієї казки (наприклад, дві різні версії казки *Die Hochzeit der Frau Füchsin*, записаної братами Грімм [Die Hochzeit der Frau Füchsin. Gebrüder Grimm. Kinder- und Hausmärchen]). Головна комунікативна інтенція авторських інтродукцій у німецьких народних казках – привертання уваги читача до сприймання казки, його налаштування на відповідний лад.

У комунікативному плані наратор асоціюється з початком тексту, адресат – з його завершенням. Якщо текст казки був сприйнятий та зрозумілий, наратор справився зі своїм комунікативним призначенням [10, с.48]. Оскільки казка є об'єктивацією думок і мови наратора, останній репрезентований у своєму творі більш широко, ніж адресат. Специфіка структури казки полягає у її однотипності, наявності постійних композиційних блоків і традиційних формул

розповіді – схем, в які наратор вкладає свій задум, модифікує сюжети, зберігаючи при цьому форму [15, с. 6; 11, с. 35].

Наратор може здійснювати вплив на читача відкрито та сугестивно. Останній спосіб можна визначити як сукупність різних методів вербального і невербального емоційно забарвленого впливу на людину з метою створення у неї певного стану або спонукання до певних дій [7, с.12]. За допомогою такого навіювання можна викликати різні відчуття, емоції, стани, виконавши, таким чином, ілюкативну функцію казки.

У дискурсі казки автор через мовленнєві дії, діяння та характеристику своїх персонажів має інтенцію виразити ідею свого твору. Герой у казках проявляє себе через вчинки, дії, взаємовідносини з іншими персонажами [4, с. 14]. Як об'єкт художньо-пізнавального акту між автором і читачем, персонаж діє водночас за принципами некерованої, незалежної істоти у художньому світі тексту, володіючи індивідуальною образною суб'єктивною структурою [4, с. 231]. Якщо позитивні герої досягають успіху завдяки своїй силі та розуму, то негативні діють за допомогою чаклунства.

Казковий персонаж існує як певний тип у свідомості народу. Його ім'я використовується також у повсякденному спілкуванні для характеристики реальних людей. Називаючи героя, власне ім'я стає тематичним словом. Завдяки своїй невіддільності від дійової особи ім'я сприймається в асоціативному комплексі з нею, набуває права не лише вказувати на позначуваний об'єкт, але й бути його характерологічним представником (наприклад, *Aschenputtel*/попелюшка). Змістове насичення власного імені відбувається поступово. Як правило, автор завжди роз'яснює вибір того чи іншого імені. Воно домінує кваліфікації персонажа, які являють собою вторинну номінацію особи. Кожен такий випадок висвітлює одну рису персонажа та емоційний фон комунікативної ситуації [9, с. 110]. Об'єднуючись, вони створюють різноманітну кваліфікацію даного персонажа, яка включається у формування змістовної структури імені. Через ім'я героя наратор може передати читачеві значущу інформацію, тому, як правило, в імені персонажів міститься їхня найбільш характерна особливість [12, с. 267]. Пор.: Попелюшка з однойменної казки братів Грімм називається "*das arme Stiefkind*", "*Liebes Kind*", "*das gute Mädchen*", що вказує на її позитивні людські якості. Разом з тим, автор пояснює обрання імені *Aschenputtel*: *Und weil es darum immer staubig und schmutzig aussah, nannten sie es Aschenputtel*. [Aschenputtel. Gebrüder Grimm. Kinder- und Hausmärchen].

Беручи до уваги, що дискурс казки – це упорядкована форма комунікації, казка передбачає облігаторну наявність слухачів; казкаря зовсім не байдуже, як сприйматимуть його повідомлення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дискурс казки є частиною художнього дискурсу. Дискурс німецької народної казки характеризується багатоаспектністю, специфічною композицією та підпорядкованістю законам казкового жанру. Когнітивно-прагматичний аспект казкового простору, окрім мовлення персонажів, віддзеркалюється у його структурних блоках, оповіді, дескрипції образів персонажів та в їхніх іменах. Відтак, перспективним видається подальше дослідження структурно-композиційних характеристик дискурсу казки, мовлення персонажів казки, їхніх образів тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонова В.Ф. Образы британских народных сказок / В.Ф. Антонова // Сучасна англїстика: стереотипність та творчість. – Харків, 2006. – С. 14-16.
2. Арутюнова Н.Д. Дискурс / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1990. – С. 136-137.
3. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1979. – С. 237-280.
4. Бехта І.А. Дискурс наратора в англійській прозі / І.А. Бехта. – К.: Грамота, 2004 – 304с.
5. Донець П.М. Національно-культурна специфіка дискурсу: монографія / П.М. Донець. – Харків, 2005. – С. 198-232.
6. Єсипович К.П. Образ "чарівного" у французькій народній казці (лінгвокогнітивний аспект): автореферат дис... на здоб. наук. ступ. канд. філол. наук / К.П. Єсипович. – К., 2006. – 20с.
7. Ільницька Л.О. Сугестивний дискурс: дис... на здоб. наук. ступ. канд. філол. наук / Л.О. Ільницька. – К., 2006. – 221 с.
8. Кубрякова Е.С. Язык и знание / Е.С. Кубрякова. – М.: Языки славянской культуры, 2004. – 556с.

9. Кухаренко В.А. Интерпретация текста / В.А. Кухаренко. – Вінниця : Нова книга, 2004 – 261с.
 10. Лещенко О.И. Особенности реализации антропоцентричности в англоязычных сказках : дис... на соиск. уч. степ. канд. филол. наук / О.И. Лещенко. – Сумы, 1996. – 186с.
 11. Пропп В.Я. Русская сказка – Л. : Изд-во Ленинград. ун-та, 1984. – 335с.
 12. Суперанская А.В. Общая теория имени собственного / А.В. Суперанская. – М. : Наука, 1973. – 366с.
 13. Хацер Г.О. Проблематика визначення поняття “дискурс” у сучасній лінгвістиці / Г.О. Хацер // Сучасна лінгвістика: стереотипність та творчість. – Харків, 2006. – С. 193-195.
 14. Швачко С.А. Содержательно-структурные аспекты английских сказок и стихотворений: Методические рекомендации / С.А. Швачко – Сумы: СГПИ, 1988. – 34с.
 15. Швачко С.А., Пасяк Е.Л., Харченко Т.В. Работа над англоязычной сказкой в условиях ВУЗа и школы: Методические рекомендации. – Сумы : СГПИ, 1990. – 46с.
 16. Шевченко І.С. Когнітивно-комунікативна парадигма і аналіз дискурсу : монографія / І.С. Шевченко. – Харків, 2005. – С. 9-20.
 17. Шевченко І.С. Дискурс як мисленнєво-комунікативна діяльність : монографія / І.С. Шевченко, О.І. Морозова. - Харків, 2005. – С. 21-28.
 18. Kuckartz W. Michael Ende: Die unendliche Geschichte. Von A bis Z. Mit Buchstaben versehen von Roswitha Quadflieg / W. Kuckartz. – Stuttgart : Thienemann, 1979. – 342 S.
 19. Lüthi M. Märchen / Max Lüthi ; [Bearbeitet von Heinz Rölleke]. – Stuttgart : Metzler, 2005. – 147 S.
 20. Ranke Kurt. Enzyklopädie des Märchens. Handwörterbuch zur historischen und vergleichenden Erzählforschung ; [Unter Mitarb. zahlr. Fachwiss] / Ranke Kurt, Rolf Wilhelm Brednich. – Berlin : de Gruyter, 2004. – 11 B. – 15496 S.
- ДЖЕРЕЛО ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ:**
21. (G) КНМ Brüder Grimm. Alle Kinder- und Hausmärchen, der Ausgabe letzter Hand von 1857 [Електронний ресурс] / Bruder Lustig. – Режим доступу до текстів казок : <http://www.maerchenkristall.com/Grimm.htm>

Давиденко А. Когнитивно-прагматический аспект дискурса немецкой народной сказки.

В статье исследуются характеристики дискурса немецкой народной сказки, осмысливается его когнитивно-прагматическая направленность. Дискурс сказки определяется как сложное коммуникативное явление, которое, кроме особого лексического наполнения, включает еще и экстралингвистические факторы - знания о мире, мнения, установки, цели адресата, необходимые для понимания содержания текста. При таком подходе сказочный текст становится одним из путей осознания тематических и композиционных особенностей народного творчества, историко-культурных особенностей лексических единиц, которые наполняют сам текст, придают ему художественную яркость, ценность, национально-культурное своеобразие. В исследовании внимание фокусируется на многоаспектности, специфической композиции и подчиненности дискурса сказки законам сказочного жанра. Установлено, что когнитивно-прагматический аспект сказочного пространства, кроме речи персонажей, отражается в его структурных блоках, сказания, дескрипции образов персонажей и в их именах.

Ключевые слова: немецкая народная сказка, сказочный дискурс, когнитивно-прагматический аспект сказки.

Davydenko H. Cognitive-pragmatic Aspect of the German Folk-tale Discourse.

The article deals with the characteristics of the German folk-tale discourse, its cognitive and pragmatic orientation is comprehended. The tale discourse is defined as a complex communicative phenomenon, which, in addition to special lexical filling, includes an extra-linguistic factors, knowledge about the world, opinions, attitudes, goals recipient necessary for the understanding of the content. For this approach fabulous text becomes one of the ways of realization of thematic and compositional features of folk art, historical and cultural peculiarities of lexical units that fill the text itself, gives it the artistic brightness, value of national-cultural identity. The attention to the multidimensionality, specific composition and subordination of a folk-tale discourse to laws of a fantastic genre is focused. It is established that the cognitive and pragmatic aspect of fantastic space, except of the characters' speech, is reflected in its structural blocks, legends, images descriptions of characters and in their names.

Key words: German folk-tale, tale discourse, cognitive-pragmatic aspect of folk-tale.

*Наталія Жукова
(Луганськ)*

УДК 811.133.1

ГЕНДЕРНА МОВНА ПОЛІТИКА ФРАНЦУЗЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Визначено поняття «гендер», розкрито відмінність цього терміну від поняття «стать». Висвітлено проблеми, пов'язані з гендерною асиметрією та гендерною диференціацією. Наголошено на тому, що активне вивчення поняття «гендер» пов'язане з розвитком феміністичних теорій. Наслідком цього явища є лінгвістична фемінізація, що відбувається у Франції. У статті визначаються проблеми щодо лінгвістичної фемінізації у французькій мові. Згадується критичне ставлення органів, відповідальних за унормування французької мови щодо державної політики з фемінізації. Показане ставлення Французької держави щодо фемінізації назв професій, посад, звань та титулів. Надані приклади фемінізованих форм, які мають зневажливе значення, охарактеризовані жіночі професії нижчих рівнів соціальної скали, наведені позначення, які мають паралельні форми.

Ключові слова: гендер, фемінізація, маркований рід, немаркований рід.

Постановка наукової проблеми. Вперше ідея гендерної рівності була документально сформульована у проекті ООН під назвою «Розвиток жінки». Його основні положення зводилися до того, що жінка – це невикористаний ресурс людства, який може зробити вагомий внесок щодо розвитку суспільства. Ця програма дала поштовх до дослідження явища гендеру різними науками. Проблеми гендерної асиметрії та гендерної диференціації стають дедалі гострішими, тому гендерна теорія є важливим об'єктом вивчення для багатьох наук, зокрема для лінгвістики, де вона зумовлює новий погляд на лінгвістичні явища.

Сучасні гендерні дослідження нерозривно пов'язані із розвитком феміністичних теорій, бо саме з них поняття «гендер» бере свій початок. Гендерна теорія не нехтує відмінностями між чоловіками та жінками. Вона лише наголошує, що важливим є не сам факт відмінностей, а їх соціокультурна оцінка та переосмислення. Невід'ємною вимогою є побудова системи влади, яка базується на цих відмінностях. При цьому акцент не робиться на описі відмінностей між жінками та чоловіками, головним є відношення влади до жінок та домінування чоловіків, рівно як і аналіз методів реалізації державної політики у суспільстві.

У Франції термін «гендер» отримав поширення у 1990-х роках, хоча дослідження з проблем «фемінізму» та «соціальних відносин між статями» почалися ще у 1970-х. Головною ідеєю було довести, що соціальна різниця між статями не є результатом їх біологічної різниці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні гендерні дослідження пов'язані з вивченням фемінізму: Г.А.Брандт, А.Костікова, Ю.П.Міхаленко. Проблеми назви осіб жіночої статі за професією, посадою, титулом чи званням у французькій мові в останні десятиріччя стають об'єктом багатьох дослідників: Н.І.Голубєва-Монаткіна, Н.Н.Єрмакова, А.В.Кириліна, Ж.Дамурет, Р.Ланофор, Ж.Ламот.

Мета статті: виявлення сучасних тенденцій Французької держави щодо фемінізації назв професій, посад, звань та титулів. Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання: (1) охарактеризувати гендерну проблематику у мовознавстві на сучасному етапі; (2) виявити сучасні тенденції мовних процесів щодо фемінізації назв професій, посад, звань та титулів.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Проблема фемінізації назв професій, посад, титулів та звань виникла відносно недавно як наслідок збільшення кількості жінок, що працюють у різних галузях політики, економіки, освіти та управління. Феміністський рух, який з'явився у 60-ті роки у США, швидко перекинувся на європейські країни. У деяких країнах Європи, таких як Німеччина та Італія, ця проблема стоїть не так гостро через наявність продуктивної системи утворення форм жіночого роду, тоді як у Франції, Бельгії, Швейцарії та Канаді фемінізація професійних найменувань визиває велику полеміку.

Відомо, що потреба мовної спільноти у формах жіночого роду для найменувань професій, посад, титулів та звань знаходиться у прямій залежності від ступеня затребуваності жіночої праці та положення жінки у суспільстві. Тому при вивченні групи найменувань, які ми розглядаємо,